

Література

1. Bartheleme, Donald. The King. London: Secker & Warburg, 1990. – 151р.
2. Hassan, Ihab. What Was Postmodernism and What Will It Become? // 20th Century American Literature After Midcentury. Kyiv: Dovira, 2000. – Р.9-28.
3. Денисова Т.Н. Історія американської літератури ХХ століття. Київ: Довіра, 2002. – 318с.

Логвінов І.І.

Чернівецький національний університет

РОМАН Р. МЕРЛЯ „ЗА СКЛОМ”: ОБРАЗ МОЛОДІЖНОГО БУНТУ В ГОРНИЛІ РЕАЛЬНОЇ ІСТОРІЇ

Протягом передостаннього століття було написано чимало художніх творів, які порушували тему молодіжного бунту проти міцних, суворих реалій нашого життя. Одному з прикладів незмінного бунтарського характеру молоді присвячується роман-хроніка відомого французького романіста ХХ сторіччя Р.Мерля „За склом”[4].

Оригінальність лейтмотиву цього твору полягає в розкритті протиставлення і протистояння між світоглядом молодих героїв та закутим, аморфним суспільством. Це роман без заборонених тем. Багатогранність тематичного діапазону вражає своїм розмаїттям: любов і расизм, політика і наука, застаріла система освіти і молодіжний рух, який прагне її оновлення.

Зазначимо, що твір відрізняється сюжетною багатоплановістю, великою динамікою наративності, стилістичним різнобарв'ям, тоді, як композиція, на що звернула увагу дослідниця сучасного реалістичного роману О.І.Туманова, підлягає розкриттю основної авторської думки – необхідності вирішення складних проблем з позицій соціальної справедливості [3;6] До того ж, Робер Мерль, творча індивідуальність якого відкарбувала в собі злидні другої світової війни, пише свій твір у досить різкому стилі.

Роман презентує еволюцію поглядів студентів Нантерського університету, яка відбувалась одного дня; події насправді мали місце 22 березня 1968. Безпосередній свідок подій того фатального дня, письменник досить чітко змальовує жваву поведінку натовпу, з якого він вирізняє своїх колоритних персонажів.

Завжди різна сутність кожного зі студентів віддзеркалює основні та протилежні за природою прошарки суспільства цілого світу: бідних і багатих. Письменникові вдалося зсередини показати абсолютно діаметральні погляди людей одного покоління, сформовані під впливом політичних течій анархізму, троцькізму,

фашизму, маоїзму. В цьому творі свідому молодь поєднало одне – незадоволення застарілою системою освіти та абсурдом політичних міркувань, що з велетенською швидкістю набирає силу і переростає вже в нестримну хвилю соціального бунту [1;87], в дзеркалі якого відображається духовний стан кожного з бунтарів. Дехто може дозволити собі звернутися до ідеалів фашистської диктатури [2;18] або підняти людей на штурм адміністративної вежі заради зміни системи освіти в цілій країні, а декому важко взагалі уваяти себе на барикадах. Одним бракує культурного багажу й словникового запасу, іншим сміливості задля зміни майбутнього.

Р.Мерль виділив одну з основних проблем суспільства – самотність, яка лежить важким тягарем гніту на героях його твору. Відчуваючи нездатність і, насамперед, небажання „жити в зграї”, персонажі починають подумки ненавидіти себе. За проблемою абстрагування і самотності молоді, лежить трагедія, а саме: світ керований системою, що не поважає людину як особистість, провокує її на відчуження і пробуджує нестримне бажання бунту, який породжує озлоблення, низькі інстинкти і деколи зводить нанівець поняття про моральний ідеал, будований протягом не одного століття.

З іншого боку, мова іде про протилежне: чи має людина право стояти осторонь, коли переважна більшість бореться заради можливо кращого майбутнього.

Автор також торкається важливої споконвічної проблеми батьків і дітей (питання номер один у період зміни епох). Ось студент-відмінник, що потрапив у скрутне становище. Від безвиході він лежить в ліжку, затиснувши обличчя долонями та не без суму згадує своє дитинство. Спогади стають майже фізіологічними: раптом він різко відчуває цілком реальний запах яблук („Запах яблук, як на горищі замку Бельмон, де він, бувало, плакав після чергового вичитування пані матусі”) [5;439]. Менестрелеві ніколи не вдасться забути випадок з кріслами. Мати відмовилася позичити йому гроші, необхідні для навчання, оскільки їй необхідно було віддати свої крісла на оббивку [5;442]. Це лише один із можливих прикладів.

Початок роману являє собою невеличкий екскурс в історію Нантеру, після якого зі своїм монологом-сповіддю вступає араб Абделазіз, найманий на будівництво факультетського корпусу. Його іронічно поданий критичний опис університету передусе безпосередній розповіді про життя студентства.

Досить чітко у романі зображується внутрішня боротьба людини з расизмом. Описуючи студентське життя, автор навмисне вкрапляє деталі побуту арабів-найманців. Він намагається висвітлити деякі аспекти їхнього важкого становища у Франції.

Отримуючи виразки, робітники продовжують харчуватись хлібом і перцем задля можливості відіслати додому гроші, бодай раз на місяць [5;140], бо кожен з них має вдома родину.

Здійснюючи свій задум, Р. Мерль вдався до цікавого художнього прийому і „сімультанеїзму” [3;10], який означає використання паралельних подій, що гармонійно сплітаються в єдине ціле.

Завдяки такому виокремленню певних образів зі студентського натовпу письменникові вдається показати різнобарв'я бунту людської душі.

Література

1. Полова Н. Два Робера: парижские диалоги // Литературное обозрение. – 1988. – №11. – с. 85-87.
2. Любич С. Идеино-художественная эволюция творчества Р. Мерля // Вестник Белорусского университета. Сер. 4. Филология, 1976. – №2. с. 16-19.
3. Туманова О. Современный французский реалистический роман / Вестник Московского университета. Сер.10. Филология, 1974. – №6. с. 3-11
4. Merle R. Derriere la vitre. – France, 1974. – 540 p.

Матійчак А.А.

Чернівецький національний університет

БРУТАЛЬНІСТЬ І РЕАЛІЗМ ЯК ТЕМАТИЧНІ ФЕНОМЕНИ-ПАРАДИГМИ РОМАНУ А.МЕРДОК “МОРЕ, МОРЕ”

Філософська спрямованість художньої творчості Айріс Мердок відображає спробу письменниці розвинути власну теорію роману в поєднанні зі створенням нової концепції людини. Таке поєднання філософської проблематики із самобутньою манерою письменниці лежить в основі її роману “Море, море” (1978).

Життєва історія головного героя роману режисера Чарльза Ерроубі, яку розповідає він сам, постає перед читачем як суперечлива суміш рефлексій героя щодо подій різних етапів його життя у зіставленні з реальністю. Сам Ерроубі називає їх сумішшю думок і повсякденних спостережень, своєю філософією, якою він прагне поділитися з “гіпотетичним” читачем [3, 6].

Для того, щоб рецептивна зустріч відбулась, читачеві необхідно у цій суміші визначити основну лінію розвитку духовного та морального образу вищезгаданого персонажа, не тільки щоб зрозуміти сутність його особистості, але й щоб наблизитися до розуміння задуму автора та його позиції по відношенню до свого героя. Важливу роль тут відіграє семантична наповненість назви